

2023:08

JÄMSTÄLLDHETSINTEGRERING I MYNDIGHETER (JIM) 2023

Delredovisning (3:5) av Jämställdhetsmyndighetens uppdrag
att stödja arbetet med jämställdhetsintegrering i statliga
myndigheter 2020–2025

Jämställdhetsmyndigheten

Göteborg, april 2023

Rapport 2023:08

Dnr: ALLM 2020/87

Har du frågor om denna publikation, kontakta:

Sandra Moberg

Telefon 070-784 75 20

INNEHÅLL

Sammanfattning	4
Inledning	6
Jämställdhetsmyndighetens uppdrag	6
Syfte	6
Urval	6
Metod och disposition	8
Jämställdhetsmyndighetens stöd till myndigheter	10
Målsättningar med stödet	10
Stödet under året	10
Stöd i samverkan med andra myndigheter	11
Processtöd	11
Kunskaphöjande insatser	12
Stödet bidrar till att förbättra myndigheternas förutsättningar i arbetet med jämställdhetsintegrering	12
Prioriteringar och utveckling i stödet framåt	13
Resultat av JiM-myndigheters arbete	14
Flertalet JiM-myndigheter når resultat	14
Fördjupad analys av resultat bland myndigheter i urvalet	15
Myndigheterna når resultat framför allt i form av prestationer	22
Fem myndigheter har nått effekter	23
JiM-myndigheters förutsättningar att nå resultat	24
Förutsättningar som vi tittat närmare på	24
Flertalet myndigheter omsätter sina inriktningar för jämställdhetsintegrering i praktiken	24
Resultat av arbetet behöver efterfrågas i hela styrkedjan	26
Myndigheternas arbete kan stärkas om fler gruppers villkor och förutsättningar beaktas	27
Behov av ökad samverkan för att lösa jämställdhetsproblem i samhället	29
Slutsatser	32
Myndigheters resultat	32
Myndigheters förutsättningar att nå fortsatta resultat	32
English summary	35
Referenser	38

SAMMANFATTNING

Jämställdhetsmyndigheten har i uppdrag att ge stöd till 54 myndigheter som ingår i regeringens utvecklingsprogram Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM) 2020–2025. Under 2022 har vi genomfört och utvecklat befintliga stödformer för att bidra till att myndigheterna förbättrar sina förutsättningar att planera, analysera, organisera och följa upp sitt arbete. Myndigheterna har genom kontaktpersoner erbjudits ett verksamhetsnära stöd med fokus på hur deras inriktningar för jämställdhetsintegrering kan omsättas i praktiskt arbete. Vi har också genomfört erfarenhetsutbyten och samverkansinsatser. Exempel på det är nätverksträffar och fördjupat erfarenhetsutbyte i form av konceptet JiM+. Därutöver har vi tagit fram stödmaterial och erbjudit utbildningar i jämställdhetsintegrering och jämställdhetsbudgetering. Alla JiM-myndigheter har tagit del av stödinsatser. Så gott som alla anger att stödet förbättrat deras förutsättningar att arbeta med jämställdhetsintegrering, dock i varierande grad. I år ser vi att flera myndigheter tagit kliv framåt i att följa upp resultat av sitt arbete. Den kunskapsutveckling och kunskapsspridning som vi arbetat med tillsammans med ESV kan antas ha bidragit till utvecklingen. Ett fortsatt utvecklingsarbete krävs dock för att myndigheterna i större utsträckning ska kunna redogöra för resultat i form av effekter.

Samverkan med de myndigheter som har i uppdrag att bidra i stödet har fortsatt och fördjupats under året. Tillsammans med ESV har vi genomfört kurser i jämställdhetsbudgetering. I samverkan med SCB har vi planerat och genomfört en nätverksträff inom JiM+ på temat jämställdhetsanalyser. Ett arbete har påbörjats med att ta fram ett kunskapsunderlag om hur jämställdhetsintegrering förhåller sig till diskrimineringslagens krav på aktiva åtgärder tillsammans med DO. Samverkan med länsstyrelserna har utvecklats genom att stärka kopplingen mellan Jämställdhetsmyndighetens nationella stöd och länsstyrelsernas stöd till JiM-myndigheter på regional och lokal nivå. Vår bedömning är att det ger ett mervärde för JiM-myndigheterna att stödet utvecklas och erbjuds i samverkan mellan myndigheter. Därför är det angeläget att behålla och utveckla samverkan med DO, ESV, SCB och länsstyrelserna.

För att få en bild av JiM-myndigheternas arbete och resultat har vi genomfört en enkätundersökning som besvarats av samtliga JiM-myndigheter. Vi har tagit del av myndigheternas framtagna inriktningar för jämställdhetsintegrering samt myndigheters årsredovisningar för 2022. Resultat har analyserats på en övergripande nivå för alla myndigheter och en fördjupad analys har gjorts för 14 myndigheter som ingår i rapportens urval.

JiM-uppdraget bidrar till att myndigheterna prioriterar arbetet och att flertalet når resultat. Likt föregående år är det en hög andel, 43 av 54 JiM-myndigheter som anger att de nått resultat i sitt arbete 2022. I år ser vi en utveckling mot ett mer målinriktat arbete, där alla myndigheter uppger att de arbetat för att bidra till ett eller flera av de

jämställdhetspolitiska delmålen. Likt tidigare betonas delmålen om makt och inflytande samt ekonomisk jämställdhet.

I urvalet om 14 myndigheter är det 13 som beskriver att de nått resultat i arbetet 2022. Resultaten består framför allt av prestationer som exempelvis framtagna metodstöd, rutiner, kunskapsunderlag och nya arbetssätt för att främja jämställdhet. Ett exempel är Brå som i samarbete med Jämställdhetsmyndigheten och Socialstyrelsen tagit fram ett metodstöd för hur en generell kartläggning av brottsligheten i ett område kan kompletteras med en bild av våld i nära relationer samt vilka förutsättningar som finns för att förebygga våldet. Ett annat exempel är Kulturrådet som genomfört insatser för att förebygga beslutsbias kopplat till kön i bidragsgivning. De har exempelvis tagit fram riktlinjer för rekrytering av ledamöter till referensgrupper och påbörjat införandet av ett arbetssätt där ledamöter kontinuerligt reflekterar kring jämställdhetsfrågor. Att flertalet av JIM-myndigheterna i urvalet beskriver att deras arbete lett till prestationer bör på sikt kunna bidra till att de når effekter för myndigheternas målgrupper och på samhällsnivå.

Fem av myndigheterna i urvalet beskriver resultat som vi bedömer har lett till effekter för deras målgrupper. Vid Arbetsförmedlingen har andelen kvinnor ökat i beslut om nya matchningstjänster och i nya beslut om nystartsjobb. MSB kan visa att andelen kvinnor bland insatspersonal ökar. Polismyndighetens arbete enligt metoden riskreducerande insatser har lett till att färre kvinnor utsätts för våldsbrott. Migrationsverket har gjort ett rättsligt ställningstagande som ger kvinnor och flickor från Afghanistan rätt till flyktingstatus på grund av kön. De har också utvecklat sitt arbete så att kvinnor och män i asylsökande familjer i större utsträckning än tidigare får var sitt bankkort. MUCF har tagit fram kunskapsunderlag där de analyserar skillnader i levnadsvillkor utifrån kön. Kunskapsunderlagen används i andra aktörers verksamhet.

Flertalet JIM-myndigheter har goda förutsättningar att arbeta med jämställdhetsintegrering. Förutsättningarna skiljer sig dock åt mellan myndigheter och mellan departement. Vår bedömning är att förutsättningarna kan stärkas ytterligare om fler myndigheter i högre grad omsätter sina inriktningar i praktiken och i ordinarie styrsystem. Resultat av arbetet efterfrågas i hög utsträckning av departement och högsta ledning. Vid myndigheternas avdelnings- och enhetsledningar efterfrågas resultat i lägre utsträckning. Det tyder på att arbetet inte alltid får genomslag i hela verksamheten. Resultatefterfrågan behöver upprätthållas på en hög nivå från uppdragsgivare och myndighetsledning och efterfrågas i en högre utsträckning från ledningar på avdelningar och enheter. Ett fortsatt utvecklingsarbete krävs för att resultat ska efterfrågas i hela styrkedjan. Efterfrågan av resultat anger ambitionsnivån för myndigheterna och behöver spegla förväntningarna på att arbetet ska leda till effekter för myndigheternas målgrupper och i samhället.

För att öka arbetets genomslag på samhällsnivå behöver fler myndigheter samverka med varandra och med andra samhällsaktörer för att lösa gemensamma jämställdhetsproblem. Utifrån myndigheternas inriktningar och enkätsvar ser vi goda förutsättningar för att öka sådan samverkan inom delmålet mäns våld mot kvinnor ska upphöra och på området könssegregerad utbildning och arbetsmarknad.

INLEDNING

Rapporten är en delredovisning av Jämställdhetsmyndighetens uppdrag att stödja statliga myndigheter i arbetet med jämställdhetsintegrering under 2020–2025.

Jämställdhetsmyndighetens uppdrag

Jämställdhetsintegrering är regeringens huvudsakliga strategi för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. För att stärka och vidareutveckla arbetet i statliga myndigheter har regeringen tillsatt ett utvecklingsprogram, jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM) 2020–2025, där 54 myndigheter ingår.¹ Jämställdhetsmyndighetens uppdrag är att stödja JiM-myndigheterna i deras arbete med jämställdhetsintegrering.² Stödet ska vara verksamhetsanpassat och utformas i dialog med myndigheterna. I uppdraget ingår att delredovisa uppdraget varje år. Delredovisningen ska redogöra för stöduppdraget och innehålla en sammanställning, analys och bedömning av ett urval av myndigheters resultat.

Syfte

Delrapportens syfte är att

- redogöra för hur Jämställdhetsmyndigheten utvecklat och genomfört stödet till JiM-myndigheter,
- beskriva samtliga JiM-myndigheters resultat i arbetet på en övergripande nivå,
- ge en fördjupad analys och bedömning av resultat för JiM-myndigheter vid Justitiedepartementet och Kulturdepartementet samt två välfärdsmyndigheter,
- analysera och bedöma JiM-myndigheters förutsättningar att nå vidare resultat i arbetet med jämställdhetsintegrering.

Urval

Den fördjupade analysen och bedömningen av JiM-myndigheters resultat har i enlighet med uppdraget³ avgränsats till ett urval av 14 myndigheter. Följande myndigheter ingår i årets urval:

¹ Regeringskansliet Jämställdhetsintegrering (www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstalldhetsintegrering).

² Arbetsmarknadsdepartementet Regeringsbeslut A2020/02041. Uppdrag om att stödja arbetet med jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter.

³ Ibid.

Departement	Myndigheter
Arbetsmarknadsdepartementet	Arbetsförmedlingen
Finansdepartementet	Skatteverket
Justitiedepartementet	Brottsförebyggande rådet Brottsoffermyndigheten Domstolsverket Kriminalvården Migrationsverket Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ⁴ Polismyndigheten Åklagarmyndigheten
Kulturdepartementet	Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor Riksantikvarieämbetet Sametinget Statens kulturråd

Tabell 1. Sammanställning av myndigheter som ingår i delredovisningens urval

JiM-programmet har bedrivits i olika perioder sedan 2013. 13 av 14 myndigheter har deltagit i JiM-programmet sedan tidigare programperioder. En myndighet, Riksantikvarieämbetet, tillkom som ny myndighet i JiM-programmet 2020.⁵

Urvalet av myndigheter görs departementsvis för att över tid kunna ge en samlad bild av arbetet vid respektive departement. Ordningen följer det urval som tidigare gjorts i Jämställdhetsmyndighetens instruktionsenliga rapportering av resultat av åtgärder för ökad jämställdhet 2020–2022.⁶ Årets urval omfattar myndigheter under Justitiedepartementet och Kulturdepartementet.

Arbetsförmedlingen och Skatteverket tillhör andra departement som ingick i delredovisning av JiM 2022.⁷ Eftersom dessa två myndigheter ingick i den särskilda uppföljningen av erfarenhetsutbytet JiM+⁸ togs de inte med i urvalet då. Myndigheterna har tagits med i år för att samtliga myndigheter ska få sina resultat analyserade i delredovisningar under programperioden.

⁴ Från 2023 tillhör Myndigheten för samhällsskydd och beredskap Försvarsdepartementet.

⁵ 2020 tillkom åtta nya myndigheter som inte deltagit i programmet tidigare.

⁶ Jämställdhetsmyndigheten 2020:5 Styrning ger resultat, Jämställdhetsmyndigheten 2021:14 Håll i, håll ut, växla upp, Jämställdhetsmyndigheten 2022:16 Bättre styrning för bättre resultat.

⁷ Jämställdhetsmyndigheten 2022:15 Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM) 2022.

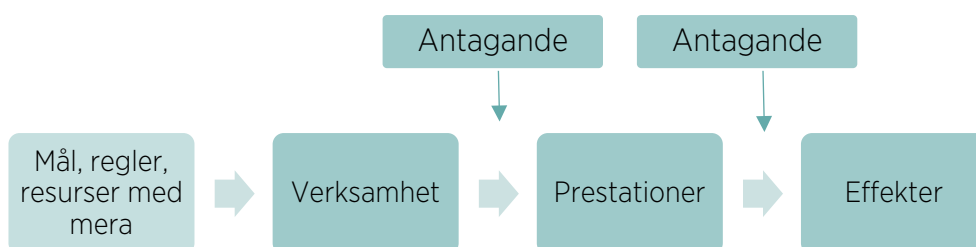
⁸ Jämställdhetsmyndigheten Fördjupat stöd i JiM+ (<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/om-jamstalldhetsmyndigheten/stod-och-samordning/fordjupat-stod-i-jim/>) JiM+ är ett konkret stöd för arbetet med jämställdhetsintegrering och jämställdhetsbudgetering i form av strukturerat erfarenhetsutbyte och ömsesidigt lärande för statliga myndigheter. Jämställdhetsmyndigheten samordnar och stödjer arbetet.

Metod och disposition

Rapporten bygger på analys och bedömning av följande underlag:

- Enkätundersökning om myndigheters arbete med jämställdhetsintegrering 2022.
- Årsredovisningar 2022 för de 14 myndigheter som ingår i årets urval.
- JiM-myndigheters inriktningar för jämställdhetsintegrering 2020–2025.
- Dokumentation och utvärdering av stödinsatser som Jämställdhetsmyndigheten genomfört under 2022.

I analys och bedömning av myndigheternas resultat utgår vi från Ekonomistyrningsverkets metod för verksamhetslogik.

Figur 1. Ekonomistyrningsverkets metod för verksamhetslogik⁹

”Verksamhetslogik beskriver hur olika händelser och skeden förmodas hänga samman, från mål och resurser till verksamhet och från verksamhet till prestationer och effekter. I en verksamhetslogik uttrycks också vilka antaganden som ligger till grund för att tro att det ena leder till det andra.”¹⁰ Med resultat avses prestationer och effekter. Prestationer är vad som kommit ut från verksamheten. Effekter är vad det kan ha bidragit till.¹¹

Effekter finns i flera steg och kan beskrivas som en kedja, från prestationsnära effekter som handlar om hur myndigheters målgrupper påverkas av verksamheten, till samhällseffekter som påverkar slutmålet, att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina liv. Det är svårt att visa på effekter på samhällsnivå eftersom det ofta kräver analyser av orsakssamband som inte ryms inom ramen för denna rapport. Analyserna bygger därför ofta på antaganden om hur resultaten bidrar till effekter.

Delredovisningen innehåller fem kapitel. I inledningen har Jämställdhetsmyndighetens uppdrag, rapportens syfte, urval av myndigheter och metod för analys av resultat presenterats. Kapitel två beskriver vårt stöd samt behov och prioriteringar i

⁹ Ekonomistyrningsverket 2016:31 Vägledning Verksamhetslogik, ESV Forum Verksamhetslogik (<https://forum.esv.se/styrning/resultatstyrning/resultatredovisning/verksamhetslogik>).

¹⁰ ESV Forum Verksamhetslogik (<https://forum.esv.se/styrning/resultatstyrning/resultatredovisning/verksamhetslogik>).

¹¹ ESV Forum Resultat är prestationer, utfall och effekter (<https://forum.esv.se/styrning/resultatstyrning/resultat/>).

stödet framåt. I det tredje kapitlet presenteras JiM-myndigheters resultat på en övergripande nivå och en fördjupad analys och bedömning av resultat bland 14 myndigheter som ingår i årets urval. I kapitel fyra gör vi en analys och bedömning av myndigheternas förutsättningar att nå resultat i arbetet och i det femte och avslutande kapitlet presenterar vi rapportens slutsatser.

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS STÖD TILL MYNDIGHETER

I kapitlet beskrivs Jämställdhetsmyndighetens stöd samt prioriteringar och utveckling i stödet framåt.

Målsättningar med stödet

Jämställdhetsmyndigheten ska erbjuda stöd till JiM-myndigheter som är verksamhetsanpassat och utgår ifrån myndigheternas behov. Stödet ska bidra till att myndigheterna ges bättre förutsättningar att:

- löpande planera arbetet med jämställdhetsintegrering, inklusive jämställdhetsbudgetering,
- analysera verksamheten ur ett jämställdhetsperspektiv i syfte att identifiera konkreta jämställdhetsproblem i verksamheten eller i samhället inom myndigheternas ansvarsområden,
- utveckla och anpassa metoder för att följa upp resultat och effekter ur ett jämställdhetsperspektiv, till exempel utfall av rutiner och arbetssätt.¹²

Vi ska också sprida kunskap och lärande exempel om jämställdhetsintegrering och främja samverkan mellan myndigheter för att lösa gemensamma jämställdhetsproblem.¹³

Stödet under året

Under 2022 har vi genomfört och utvecklat befintliga stödformer och gett stöd till myndigheterna i att planera och organisera arbetet samt att analysera och identifiera jämställdhetsproblem. Vi har också utvecklat stödet i uppföljning och analys av resultat. I likhet föregående år ser vi en bred rörelse där myndigheterna stärkt sina förutsättningar att planera och organisera sitt arbete.¹⁴ I år kan vi också se att flera myndigheter tar kliv framåt i uppföljning och analys av resultat.

Vi har arbetat för att stödet i högre utsträckning ska erbjudas i samverkan med Diskrimineringsombudsmannen (DO), Ekonomistyrningsverket (ESV), Statistikmyndigheten (SCB) och länsstyrelserna samt för att stärka samverkan mellan myndigheter och andra aktörer. Den ökade inriktningen mot samverkan har tagit sig flera uttryck under året, vilket presenteras nedan.

¹² Arbetsmarknadsdepartementet Regeringsbeslut A2020/02041.

¹³ Ibid.

¹⁴ Jämställdhetsmyndigheten 2022:15.

Stöd i samverkan med andra myndigheter

Samverkan med länsstyrelserna har utvecklats genom att stärka kopplingen mellan Jämställdhetsmyndighetens nationella stöd och länsstyrelsernas stöd till JiM-myndigheter på regional och lokal nivå. Kontaktytor har upprättats mellan länsstyrelser och jämställdhetssamordnare vid JiM-myndigheter. Att stöden kopplas samman skapar förutsättningar för att stärka jämställdhetspolitikens genomslag regionalt och lokalt.

Tillsammans med DO har vi påbörjat ett arbete med att ta fram ett kunskapsunderlag som ska tydliggöra hur uppdraget om jämställdhetsintegrering förhåller sig till diskrimineringslagens¹⁵ aktiva åtgärder. Kunskapsunderlaget syftar till att stödja statliga myndigheter i deras arbete och kommer publiceras under 2023.

Samverkan med ESV har fortsatt under året. Vi har genomfört kurser tillsammans i jämställdhetsbudgetering och ESV har bidragit med sin expertkompetens i vår vägledning om jämställdhetsperspektiv på uppföljning samt i stödet inom JiM+. I samverkan med SCB har vi planerat och genomfört en nätverksträff inom JiM+ på temat jämställdhetsanalyser. I redovisningen av JiM+ 2022–2023 framkommer att det ger ett mervärde för JiM-myndigheterna att stödet utvecklas och erbjuds i samverkan mellan myndigheter.¹⁶ Utifrån det är det angeläget att bibehålla och utveckla samverkan med DO, ESV, SCB och länsstyrelserna.

Processtöd

För att utforma stödet utifrån myndigheternas behov har varje JiM-myndighet en kontaktperson på Jämställdhetsmyndigheten. Kontaktpersonerna har gett stöd till myndigheterna att omsätta sina inriktningar för jämställdhetsintegrering¹⁷ i den praktiska verksamheten. Detta sker exempelvis genom workshops, avstämningar i specifika frågor och genom råd om forskning, rapporter och metoder.

Vi har fortsatt att utveckla och erbjuda stöd till myndigheter genom JiM+. Stödformen är ett koncept för strukturerat erfarenhetsutbyte och tätare samarbete mellan myndigheter med liknande kärnverksamheter. Fem JiM-myndigheter samt tre länsstyrelser har deltagit i JiM+ 2022.¹⁸ Dessa myndigheter har bjudits in till programmet mot bakgrund av vilka behov av utveckling som finns inom JiM-programmet. Ett exempel på det är att myndigheter med ansvar inom olika rättighetsområden nu ingår i erfarenhetsutbytet. De har utvecklat kunskap om analyser utifrån fler perspektiv än kön, något som efterfrågas av myndigheter i programmet. Ett annat område som varit i fokus inom JiM+ är hur ett jämställdhetsperspektiv kan integreras i samhällets krisberedskap för att bättre svara mot kvinnors, mäns, flickors

¹⁵ SFS 2008:567 Diskrimineringslag.

¹⁶ Jämställdhetsmyndigheten 2023:6 JiM+ 2022–2023 - Redovisning av uppdrag att fortsatt utveckla och genomföra erfarenhetsutbyte om jämställdhetsintegrering.

¹⁷ 51 JiM-myndigheter fick i uppdrag att ta fram inriktning för jämställdhetsintegrering för 2022–2025, 3 JiM-myndigheter fick i uppdrag att ta fram inriktning för jämställdhetsintegrering 2023–2025.

¹⁸ Jämställdhetsmyndigheten 2023:6. Deltagande myndigheter 2022 var Folkhälsomyndigheten, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, länsstyrelserna i Kronoberg, Skåne och Västmanland.

och pojkars behov. Inom detta område har länsstyrelserna och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) utbytt erfarenheter som lett fram till att ny kunskap utvecklats inom området. Utvärderingar av JiM+ visar på en hög grad av nöjdhet bland deltagarna. Deltagarna beskriver även att stödet lett till ökad förståelse bland myndigheternas ledningar av vikten av ett aktivt ägarskap i arbetet med jämställdhetsintegrering.

Vi har också genomfört andra insatser för att främja erfarenhetsutbyte och samverkan. Samordnare vid JiM-myndigheter har bjudits in till fyra nätverksträffar. Vidare har informations- och erfarenhetsutbyten anordnats för samordnare på JiM-myndigheter inom välfärdssektorn, klimat- och miljöområdet, rättighetsområdet och utbildningsområdet. Vi har också bistått med att facilitera en dialog mellan JiM-samordnare på utbildningsmyndigheter och representanter från Arbetsmarknadsdepartementet och Utbildningsdepartementet.

Kunskaphöjande insatser

I stödet erbjuds myndigheter kurser i jämställdhetsintegrering och jämställdhetsbudgetering. Kursen i jämställdhetsintegrering vänder sig till ledare i staten och syftar till att ge deltagarna grundläggande kunskap om jämställdhetspolitik, jämställdhetsintegrering och hur arbetet kan bedrivas i den egna verksamheten. Introduktionskursen i jämställdhetsbudgetering genomförs i samverkan med ESV och vänder sig till chefer och controllers. Kurserna är uppskattade och under året utbildade vi 145 personer. Jämställdhetsmyndigheten har också en introducerande webbutbildning i jämställdhetsintegrering, som vänder sig brett till offentligt anställda på nationell, regional och lokal nivå. 2861 personer har tagit del av utbildningen under året. Det är cirka 2000 fler än under 2021.

Vi tillhandahåller också väglednings- och stödmaterial. Dessa beskriver jämställdhetsintegrering i relation till ordinarie process för planering och uppföljning och innehåller stödfrågor och lärande exempel. Som en del i att stödja JiM-samordnare med information, kunskap och omvärldsbevakning skickar vi även ut fyra nyhetsbrev per år.

Stödet bidrar till att förbättra myndigheternas förutsättningar i arbetet med jämställdhetsintegrering

I vår enkätundersökning uppger samtliga JiM-myndigheter att de tagit del av våra stödinsatser under året. Så gott som alla anger att stödet förbättrat förutsättningarna att arbeta med jämställdhetsintegrering, dock i varierande grad. De som anger att förutsättningarna förbättrats i hög eller ganska hög grad har sjunkit något jämfört med förra året. Två tredjedelar (36 myndigheter) har svarat att stödet har förbättrat förutsättningarna i hög eller ganska hög utsträckning 2022, jämfört med tre fjärdedelar (41 myndigheter) 2021. En tredjedel (18 myndigheter) har svarat att stödet har förbättrat deras förutsättningar i ganska låg utsträckning, låg utsträckning eller inte alls. Att jämföra med en fjärdedel (13 myndigheter) från året innan.

Myndigheter som angett att stödet förbättrat deras förutsättningar i lägre utsträckning, eller inte alls, har angett skäl till detta i sina kommentarer. Fem myndigheter har svarat att de inte haft så stort behov av stöd från Jämställdhetsmyndigheten. Anledningar till det är exempelvis att de redan har ett

väl fungerande arbete, att de har internt stöd, att de inte haft så stort fokus på arbetet eller att de fokuserat på att förstärka och organisera arbetet internt. Två myndigheter beskriver att de haft utmaningar i den egna organisationen, gällande prioriteringar och resurser samt målkonflikter mellan jämställdhet och andra uppdrag. Två myndigheter uttrycker önskemål om ett stöd som är mer anpassat till deras myndighets behov.

Prioriteringar och utveckling i stödet framåt

En prioritering i stödet framåt är att utveckla former för samverkan mellan myndigheter och andra aktörer för att lösa gemensamma jämställdhetsproblem. I kapitlet om myndigheternas förutsättningar identifierar vi områden där myndigheternas inriktningar ger en bra grund för utökad samverkan. Vi gör också analyser av vilka förutsättningar som krävs för att samverkan ska kunna utvecklas och prioriteras vid myndigheterna.

Vi ser också att stödet kan utvecklas för att än fler myndigheter ska stärka sina förutsättningar att omsätta inriktningar och målsättningar i det praktiska arbetet. I utvecklingen av stödet är det viktigt att adressera frågor om ojämslilla normer som får konsekvenser för myndigheters prioriteringar, service och bemötande. Något som flera myndigheter beskriver att de har behov av både i sina inriktningar och i Jämställdhetsmyndighetens enkätundersökning.

RESULTAT AV JIM-MYNDIGHETERS ARBETE

En hög andel av JiM-myndigheterna når resultat i sitt arbete. Resultaten för samtliga JiM-myndigheter presenteras övergripande och en fördjupad analys och bedömning görs av resultat vid de 14 myndigheter som ingår i rapportens urval.

Flertalet JiM-myndigheter når resultat

JiM-uppdraget syftar till att myndigheterna ska genomföra ett arbete som bidrar till de jämställdhetspolitiska målen. Att myndigheterna har ett uttalat uppdrag att arbeta med jämställdhetsintegrering verkar fortsatt ha stor betydelse för att de ska åstadkomma resultat i arbetet.¹⁹ I årets enkätundersökning är det likt föregående år en hög andel, 43 av 54 JiM-myndigheter som anger att de nått resultat i sitt arbete under 2022. Föregående år svarade nyttillkomna JiM-myndigheter att de nått resultat i något lägre utsträckning än övriga myndigheter. Skillnaden har jämnat ut sig och i år uppger en lika stor andel av nyttillkomna JiM-myndigheter resultat, som myndigheterna totalt.

Samtliga myndigheter beskriver att de arbetat för att nå ett eller flera av de jämställdhetspolitiska målen. 2021 var det 51 av 54 myndigheter. Likt tidigare betonas delmålen om makt och inflytande samt ekonomisk jämställdhet. Även mäns våld mot kvinnor har fått en starkare framtoning. Myndigheter som arbetar med delmålet om jämställd hälsa och jämställd utbildning har minskat något liksom de som arbetar med delmålet om jämn fördelning av de obetalda hem- och omsorgsarbetet. Vid en jämförelse med de områden som universitet och högskolor prioriterar i arbetet med jämställdhetsintegrering kan vi konstatera att JiM-myndigheterna, sammantaget, har en mer jämn fördelning mellan de olika delmålen. Högskolesektorn prioriterar framför allt makt och inflytande samt målet om jämställd utbildning. Värt att notera är att resultaten från 2022 års uppföljning visar att allt fler lärosäten prioriterar delmålet om obetalt hem- och omsorgsarbete genom att i högre utsträckning än tidigare säkerställa att icke meriterande arbetsuppgifter på arbetsplatsen ska fördelas jämställt.²⁰

¹⁹ Samma slutsats dras i Jämställdhetsmyndigheten 2022:15.

²⁰ Jämställdhetsmyndigheten 2023:9 Med siktet inställt på 2025.

Jämn fördelning av makt och inflytande		Jämställd ekonomi		Jämställd utbildning		Jämn fördelning av det obetalda hem och omsorgs-arbetet		Jämställd hälsa		Mäns våld mot kvinnor ska upphöra	
2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
35	29	34	31	22	24	8	11	19	18	29	25

Tabell 2. Antal myndigheter som arbetar med respektive jämställdhetspolitiskt delmål 2022/2021

Fördjupad analys av resultat bland myndigheter i urvalet

En hög andel av myndigheterna i urvalet har nått resultat (13 av 14 myndigheter).²¹ I avsnittet presenteras exempel på resultat utifrån svar på Jämställdhetsmyndighetens enkätundersökning 2022, respektive myndighets årsredovisning 2022 samt Migrationsverkets särskilda återrapportering av regeringsuppdraget.²²

JiM-myndigheter vid Kulturdepartementet

Kulturdepartementet	Jämn fördelning av makt och inflytande	Jämställd ekonomi	Jämställd utbildning	Jämn fördelning av det obetalda hem och omsorgs-arbetet	Jämställd hälsa	Mäns våld mot kvinnor ska upphöra
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor	x	x	x			x
Riksantikvarieämbetet	x	x	x			
Sametinget	x	x	x			
Statens kulturråd	x	x	x			

Tabell 3. Antal JiM-myndigheter vid Kulturdepartementet som arbetar med respektive jämställdhetspolitiskt delmål 2022

Myndigheterna vid Kulturdepartementet har svarat att de arbetat för att nå delmålen jämn fördelning av makt och inflytande, jämställd ekonomi och jämställd utbildning. En myndighet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) har också arbetat med delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Tre av fyra myndigheter

²¹ En myndighet, Sametinget har inte uppgett att arbetet lett till resultat.

²² Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor 2023, Riksantikvarieämbetet 2023, Statens kulturråd 2023, Brottsförebyggande rådet 2023, Brottsoffermyndigheten 2023, Kriminalvården 2023, Sveriges Domstolar 2023, Migrationsverket 2023a, Migrationsverket 2023b, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap 2023, Polismyndigheten 2023, Åklagarmyndigheten 2023, Arbetsförmedlingen 2023a, Skatteverket 2023.

har angett att det nått resultat i sitt arbete med jämställdhetsintegrering under 2022. Nedan presenteras och analyseras resultat som de tre myndigheterna skrivit fram.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)

Under året har MUCF genomfört ett arbete för att bidra till delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. De har tagit fram ett kunskapsunderlag om hedersrelaterat våld och förtryck och våldsprävention inom öppen fritidsverksamhet. Detta i syfte att stärka tjejers och killars förutsättningar till en meningsfull fritid. Kunskapsunderlaget har använts i våldsförebyggande arbete av bland annat Riksidrottsförbundet. En webbutbildning om hedersrelaterat våld och förtryck samt hälsa och jämställdhet som vänder sig till vuxna som möter unga som är nya i Sverige har tagits fram. Webbutbildningen har tagits fram för att stärka arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck samt ge stöd till unga tjejer och killar, hbtqi-personer och unga med intellektuella funktionsnedsättningar. Myndigheten har också genomfört två seminarier, ett om könsstympning av flickor och kvinnor och ett om våld i ungas partnerrelationer.

MUCF har etablerat ett arbetssätt där de integrerar jämställdhetsperspektiv i utredningar, rapporter och metodstöd. I myndighetens kunskapsproduktion analyseras skillnader i levnadsvillkor mellan flickor och pojkar, unga kvinnor och unga män. Kunskapen sprids till myndighetens målgrupper som exempelvis beslutsfattare och praktiker på nationell, regional och lokal nivå. Det bidrar till att MUCF:s målgrupp får kunskap om vilka jämställdhetsproblem som är relevanta att arbeta med samt vilka åtgärder som kan bidra till att lösa dessa. Myndighetens kunskapsproduktion kan sägas leda till effekter då den påverkar andra myndigheters och aktörers arbete, vilket i förlängningen kan antas ha effekt med koppling till de jämställdhetspolitiska målen.

Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetet tillkom i JiM-programmet 2020 och beskriver att de påbörjat sitt arbete i samband med det. Att myndigheten precis startat upp sitt arbete påverkar hur långtgående resultat som myndigheten haft möjlighet att uppnå. Myndigheten har bland annat i uppdrag att fördela statsbidrag till kulturarvsarbete.²³ Ansökningar prövas enligt förordningen om statsbidrag till kulturarvsarbete där det tydliggörs att sökanden ska respektera demokratins idéer inklusive jämställdhet och förbud mot diskriminering för att få bidrag.²⁴ Genom sitt arbete anger myndigheten att de bidrar till de jämställdhetspolitiska delmålen jämn fördelning av makt och inflytande och ekonomisk jämställdhet.

Statens kulturråd (Kulturrådet)

Kulturrådet har nått resultat då chefer och medarbetare ökat sin kunskap om jämställdhet inom kulturområdet. Nya riktlinjer har tagits fram för jämställd rekrytering av ledamöter i bidragsgivningens referens- och arbetsgrupper. Myndigheten har påbörjat införande av ett nytt arbetssätt där ledamöter kontinuerligt reflekterar kring jämställdhetsfrågor. Detta för att förebygga beslutsbias kopplat till kön. Myndighetens riktlinjer för bidrag

²³ Arbetslivsmuseer, hembygdsmuseer och ideella kulturarvsverksamheter.

²⁴ SFS 2017:628 Förordning om statsbidrag till kulturarvsarbete.

tydliggör att inga kulturutövare ska utestängas från att söka statligt stöd på grund av exempelvis kön.

I syfte att tydliggöra den konstnärliga friheten har följande skrivning tagits bort från bidragsriktlinjerna: ”Förutom konstnärlig kvalitet ska den totala bidragsgivningen präglas av följande: (...) Rättighetsperspektiv: mångfalds-, jämställdhets-, hbtq-, och tillgänglighetsperspektiv”.²⁵ Genom att ta bort skrivningarna beskriver myndigheten att de har förtydligat att en sökandes konstnärliga idéer och innehåll inte behöver präglas av särskilda perspektiv. Myndigheten kommer fortsatt följa upp jämställdhetsfrågan kvantitativt genom att redovisa och analysera könsfördelning bland beviljade ansökningar. Vi ser vikten av att Kulturrådet följer vad det förändrade arbetssättet får för konsekvenser för myndighetens resultat, och fortsatt hanterar risker för att normer och värderingar med koppling till kön oreflekterat påverkar bedömningar av konstnärlig kvalitet.

JiM-myndigheter vid Justitiedepartementet

Justitiedepartementet	Jämn fördelning av makt och inflytande	Jämställd ekonomi	Jämställd Utbildning	Jämn fördelning av det obetalda hem och omsorgs-arbetet	Jämställd hälsa	Mäns våld mot kvinnor ska upphöra
Brottsförebyggande rådet	x					x
Brottsoffermyndigheten				x		x
Domstolsverket	x	x	x	x	x	x
Kriminalvården	x					x
Migrationsverket	x	x			x	x
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	x		x			x
Polismyndigheten	x		x			x
Åklagarmyndigheten						x

Tabell 4. Antal JiM-myndigheter vid Justitiedepartementet arbetar med respektive jämställdhetspolitiskt delmål 2022

Samtliga JiM-myndigheter vid Justitiedepartementet uppger i vår enkätundersökning att de arbetar för att bidra till det jämställdhetspolitiska delmålet, mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Flertalet arbetar också med delmålet om jämn fördelning av makt och inflytande. Fem myndigheter arbetar med ett eller flera av delmålen jämställd ekonomi, jämställd utbildning, jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet och jämställd hälsa. Alla myndigheter uppger att de nått resultat i sitt arbete under 2022. Resultaten presenteras och analyseras per myndighet nedan.

²⁵ Statens kulturråd 2023 s.33.

Brottsförebyggande rådet (Brå)

Under året har Brå bland annat tagit fram rapporter och statistik som synliggör och analyserar skillnader mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Det kan antas leda till effekter om kunskapen som myndigheten tar fram används i andra myndigheters och aktörers arbete.

I samarbete med Jämställdhetsmyndigheten och Socialstyrelsen har Brå arbetat med ett regeringsuppdrag för att intensifiera arbetet gällande mäns våld mot kvinnor. Resultatet är ett metodstöd för hur den generella kartläggningen av brottsligheten i ett område kan kompletteras med en bild av våld i nära relationer samt vilka förutsättningar som finns att förebygga våldet. I metoden beskrivs hur tre våldstyper, våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål, kan inkluderas i den lokala brottsförebyggande lägesbilden.²⁶

Brottsoffermyndigheten

Brottsoffermyndighetens arbete är främst inriktat på mäns våld mot kvinnor. Arbetet har resulterat i en checklista med information till våldsutsatta kvinnor som används av medarbetare när sökande ringer in till myndigheten. Checklistan innehåller information om polisanmälan, skyddsbehov, vikten av att dokumentera skador, försäkringsfrågor samt kontaktuppgifter till kvinnojourer. Myndigheten har också tagit fram riktad information till offer för hedersrelaterat våld och förtryck. För att säkerställa en jämställd handläggning av avbetalningsplaner har nya rutiner tagits fram. Rutinerna innebär att när det är skäligt kan myndigheten i det enskilda fallet ta hänsyn till förhållandet att en gäldenär har ett särskilt stort eller ensamt försörjningsansvar för ett eller flera barn.

Kriminalvården

Kriminalvården har haft ett ansträngt läge under 2022 vilket har påverkat deras möjligheter att nå resultat i arbetet. De beskriver att de har fortsatt att utveckla och genomföra pilotutbildningar i konceptet åskådarens roll i ett jämställt samtalsklimat (ÅJS). Konceptet används för att bidra till ett jämställt samtalsklimat och en trygg arbetsmiljö. Myndigheten har tagit fram förslag på hur behandlingsprogrammet Predov, kan spridas till kommuner och regioner, för att fler ska kunna nås av behandling. Predov står för Preventing Domestic Violence och riktar sig till personer som utövar våld mot närstående. Kriminalvården beviljar statsbidrag och har prioriterat att bevilja bidrag till organisationer som arbetar aktivt med normer, maskulinitet och sexuell hälsa.

Domstolsverket

Domstolsverkets uppdrag är att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering inom Sveriges Domstolar. Under 2022 genomförde de en undersökning av vilket behov av stöd som domstolarna önskade i arbetet med jämställdhet. Med undersökningen som utgångspunkt utformades en handlingsplan med mål, aktiviteter och nyckeltal för att möta efterfrågan. Bland annat utformades ett metodstöd för kvalitetssäkring av processer med ett jämställdhetsperspektiv. Domstolsverket påbörjade även framtagande av ett

²⁶ Brottsförebyggande rådet 2022 Metodstöd för kartläggning av tre våldstyper.

stödpaket med material och övningar, i syfte att stödja domstolarna i uppstart och vidareutveckling av jämställdhetsintegrering. Myndigheten har även inkluderat ett jämställdhetsperspektiv i sin internationella verksamhet.

Migrationsverket

Vid Migrationsverket har jämställdhetsperspektivet tydligare integrerats i ordinarie processer som verksamhetsplanering och uppföljning. Genom nätverket för likvärdig behandling förankras arbetet i den operativa verksamheten på regions- och sektionnivå. Flera åtgärder har genomförts som får direkta effekter för sökande kvinnor, män, flickor och pojkar. Det gäller exempelvis ett rättsligt ställningstagande som ger kvinnor och flickor från Afghanistan rätt till flyktingstatus på grund av kön. Under året utvärderades rutinen för att kvinnor och män som söker asyl ska få ett eget bankkort. Tidigare fick familjer ett gemensamt bankkort som ofta gavs till en man i familjen.²⁷ Utvärderingen visade på att rutinen inte alltid följs och åtgärder vidtogs. Efter det har myndigheten sett att kvinnor och män fått varsitt bankkort i något större utsträckning. Myndigheten har också infört rutiner för att kunna fördela återetableringsstöd vid återvändande lika mellan vuxna i en familj. Migrationsverket har även deltagit i uppdraget att ta fram en myndighetsgemensam plan för att öka utrikesfödda kvinnors inträde på arbetsmarknaden.²⁸

Inom regeringsuppdraget ökad upptäckt av våld²⁹ har myndigheten genomfört flera kompetenshöjande insatser, vilket har lett till att medarbetare ökat sina kunskaper inom området. Myndigheten har tagit fram filmer om våld som informerar om vart våldsutsatta kan vända sig. För att öka tillgängligheten till informationen finns filmerna på tio olika språk. De har också tagit fram informationsmaterial till skyddsbehövande från Ukraina om riskerna att utsättas för människohandel. En kvalitetsuppföljning av asylärenden där kvinnlig könsstympning varit föremål för bedömning har genomförts. Uppföljningen visade på brister och åtgärder har vidtagits för att öka medarbetares kunskap om utredning och prövning av ärenden där kvinnlig könsstympning åberopas. Åtgärderna kan enligt myndigheten bidra till effekter där kvinnor och flickor som riskerar att utsättas för könsstympning får en rättssäker handläggning av sina skyddsskäl.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Myndigheten har arbetat stödjande mot räddningstjänsten i att utveckla en mer jämställd och inkluderande arbetsmiljö. Bland annat har kompetenshöjande insatser genomförts samt studier om hur underrepresenterade grupper uppfattar räddningstjänsten och yrkesrollen brandman. MSB har också tagit fram nya rutiner för hur ett jämställdhetsperspektiv ska inkluderas i myndighetens utbildningar och läromedel. Ett

²⁷ Jämställdhetsmyndigheten 2019:1 Jämställdhetsintegrering i myndigheter.

²⁸ Arbetsmarknadsdepartementet Regeringsbeslut A2022/00809 Uppdrag att i samverkan ta fram en myndighetsgemensam plan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden. Uppdraget gavs till Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Länsstyrelsen Västernorrland, Migrationsverket och Socialstyrelsen.

²⁹ Arbetsmarknadsdepartementet Regeringsbeslut A2022/00842 Uppdrag om ökad upptäckt av våld med mera 2022–2024.

jämställdhetsperspektiv har inkluderats i beredskapsplaneringen genom att kvalitets-säkra och granska ett flertal produkter.

Arbetet med jämställdhetsintegrering har utvecklats i internationella resiliensbyggande insatser.³⁰ Budgetresurserna för jämställdhetsstöd har ökat och humanitära insatser med fokus på jämställdhet och förebyggande av könsbaserat våld har genomförts. Enligt myndigheten har insatserna bidragit till ett stärkt skydd för flickor och kvinnor samt att flickors och kvinnors deltagande och inflytande över utformningen av humanitär nödhjälp, dess genomförande och uppföljning har ökat. För att främja jämställd rekrytering har myndigheten bland annat arbetat medvetet med annonsering och tillämpat positiv särbehandling. En effekt av arbetet är att andelen kvinnor som deltar i internationella insatser ökar.

Polismyndigheten (Polisen)

Polisen arbetar med en framgångsrik metod för brottsbekämpning och uppkläring, där speciell vikt ska läggas vid särskilt utsatta brottsoffer. Metoden fokuserar på beteendeförändringar och syftar till att få våldsamma gärningspersoner, oftast män, att avstå från brottsliga och våldsamma handlingar så att brottsutsatta, oftast kvinnor, inte blir utsatta för brott. När metoden utvärderades visades att våld och hot upphört i 72 procent av de 118 fallen. Metoden hade störst effekt i ärenden om våld i nära relation, ärenden med inslag av stalking, överträdelse av kontaktförbud och brott mot anställda inom rättsprocessen.

Myndigheten har genomfört ett flertal kompetenshöjande insatser för att utveckla jämställdhetsarbetet. Polisen har också inkluderat ett jämställdhetsperspektiv i sitt arbete med att öka den polisiära närvaron i lokalsamhället och i arbetet med att utveckla medborgarmöten. Ett nytt dialogverktyg har tagits fram för att nå rätt målgrupper. Arbetet har lett till fler medborgarlöften³¹ om insatser för att främja jämställdhet.

Åklagarmyndigheten

Åklagarmyndigheten har utvecklat och ökat spridningen av arbetsmetoden ”Ett utvecklat bästa arbetssätt”. Metoden, som myndigheten tidigare utvecklat i samverkan med Polisen, syftar till att säkerställa effektivitet och rättssäkerhet i handläggningen av utredningar om sexualbrott och brott mot närstående. Genom metoden bidrar myndigheten till att förbättra utredning och lagföring av brott inom området mäns våld mot kvinnor. Därtill arbetar åklagare med särskild utbildning inom ämnesområdet, särskilda ämnesteam och nätverk med dessa brottskategorier. Myndigheten har också genomfört utbildningar för att öka kompetensen inom området. Åklagarmyndigheten, i

³⁰ MSB Resiliensbyggande insatser (<https://www.msb.se/sv/amnesomraden/msbs-arbete-vid-olyckor-kriser-och-krig/internationella-insatser/resiliensbyggande-insatser/>) Internationella resiliensinsatser syftar till att stärka andra länder och internationella aktörer i deras arbete med att förebygga och skapa beredskap för att effektivt hantera kriser och katastrofer.

³¹ Polismyndigheten 2015, Kunskapsbaserat arbete med medborgarlöften i samverkan. Medborgarlöften beskriver exempelvis vad polisen, kommunen och andra aktörer i lokalsamhället lovar att åstadkomma tillsammans med medborgarna för att hantera lokala problem.

samverkan med andra myndigheter, har också genomfört insatser för att öka kunskapen hos yrkesverksamma om könsstympling av flickor och kvinnor.

Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen bedriver fortsatt ett systematiskt arbete och gör bedömningar av arbetets effekter i sin årsredovisning.³² De har framför allt arbetat för att bidra till delmålen ekonomisk jämställdhet, jämställd utbildning och att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Genom utbildnings- och informationsinsatser och tillämpning av nya rutiner och arbetssätt har vissa resultat nåtts i arbetet. Andelen kvinnor i beslut om nya matchningstjänster har ökat, från 44 procent till 47 procent och andelen kvinnor i nya beslut om nystartsjobb har ökat från 31 procent till 37 procent. I nio av tio fall är det utrikesfödda kvinnor som fått beslut om nystartsjobb och antalet utrikesfödda kvinnor med denna anställningsform har ökat från 12 500 till 14 600 under 2022. Arbetsförmedlingens insatser kan därmed sägas ha en effekt för målgruppen då fler kvinnor och utrikesfödda kvinnor får en anställning. När fler får en egen försörjning och ökad ekonomisk egenmakt kan det antas bidra till delmålet om ekonomisk jämställdhet.

Myndigheten uppger också att arbete kvarstår för att nå interna målsättningar om att öka andelen kvinnor i nya beslut om anställningar med stöd för personer med funktionsnedsättning och att öka andelen kvinnor i nya beslut om arbetsmarknadsutbildning. Detta visar på vikten av ett fortsatt arbete inom fler områden för att bidra till jämställdhet och likvärdighet, inte minst kopplat till utrikes födda kvinnors villkor och möjligheter på arbetsmarknaden.³³ För att stärka arbetet har flera myndigheter på uppdrag av regeringen tagit fram en myndighetsgemensam plan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen har samordnat uppdraget. Ett gemensamt arbete med jämställdhetsintegrering skrivs fram som grundläggande i det fortsatta utvecklingsarbetet som ska bidra till förändrade utfall och effekter.³⁴

För att bidra till målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra har myndigheten arbetat med regeringsuppdraget om att öka upptäckten av våld.³⁵ Ett antal kompetenshöjande insatser och kommunikationsinsatser har genomförts internt och externt. För att öka kunskap om våld i nära relationer och vart våldsutsatta kan vända sig för stöd och hjälp har webbutbildningen, Ökad kunskap om våld, som riktar sig till arbetsökande, översatts till sex olika språk.

Skatteverket

Skatteverket har arbetat för att bidra till delmålen, jämn fördelning av makt och inflytande, ekonomisk jämställdhet och att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. En

³² Se även Jämställdhetsmyndigheten 2020:4 Styrning ger resultat.

³³ Att det finns behov av att utveckla arbetet för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden synliggörs i rapporten Jämställdhetsmyndigheten 2023:10 Steg framåt och nya utmaningar – Resultatrapporten 2023.

³⁴ Arbetsförmedlingen 2023b Myndighetsgemensam plan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden.

³⁵ Arbetsmarknadsdepartementet Regeringsbeslut A2022/00842.

kartläggning av livsvillkor för personer som lever med skyddade personuppgifter har genomförts i syfte att få bättre kunskap om hur myndigheten och andra aktörer kan skärpa och stärka skyddet. Skatteverket är en myndighet som har hög grad av medborgarkontakt, vilket påverkar myndighetens arbete med frågorna.³⁶ Inom arbetet med jämställdhetsintegrering har myndigheten fortsatt prioriterat ett jämställt bemötande och likvärdig service. En uppdatering av myndighetens bemötandebildning har gjorts utifrån ett jämställdhetsperspektiv och nya sätt att löpande använda utbildningen i verksamheten har introducerats.

Myndigheterna når resultat framför allt i form av prestationer

Myndigheterna beskriver resultat i form av prestationer, som exempelvis utvecklade metodstöd, rutiner och arbetssätt. Flera myndigheter har också producerat olika kunskapsunderlag och rapporter. På sikt har myndigheternas prestationer potential att bidra till effekter för myndigheternas målgrupper och i förlängningen i samhället. Att myndigheter framför allt når prestationer i sitt arbete framkommer även i delredovisningen av JiM-uppdraget 2022.³⁷ Tendensen är att myndigheter i årets urval skriver fram prestationer i en större utsträckning än myndigheterna föregående år. En möjlig förklaring är att fler myndigheter i föregående års urval var nytillkomna myndigheter från 2020. En annan förklaring är att myndigheterna kommit en bit i programperioden och att de därför kan redogöra för fler resultat.

Resultat från myndigheter vid Kulturdepartementet och Justitiedepartementet analyserades i Jämställdhetsmyndighetens årliga rapportering till regeringen 2021.³⁸ Analysen visade då att flertalet resultat var på en övergripande nivå och att det inte fanns en så tydlig koppling mellan resultat och de jämställdhetspolitiska målen. Även här kan vi se en tendens till förflyttning i myndigheternas arbete där resultaten har koppling till de jämställdhetspolitiska målen och knyter an till myndigheternas kärnverksamhet.

I arbetet med jämställdhetsintegrering fokuserar flertalet myndigheter på delmålet om mäns våld mot kvinnor. Särskilt tydligt är det bland myndigheterna vid Justitiedepartementet där samtliga myndigheter har eller har haft särskilda uppdrag inom området i regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Särskilda uppdrag har också getts till Arbetsförmedlingen, Skatteverket och MUCF, vilka också beskriver de arbetar för att bidra till delmålet.³⁹ Att myndigheter med särskilda uppdrag prioriterar att koppla ihop arbetet med att motverka mäns våld mot kvinnor med jämställdhetsintegrering, bör ses mot bakgrund av politiska

³⁶ Jämställdhetsmyndigheten 2020:4.

³⁷ Jämställdhetsmyndigheten 2022:15.

³⁸ Jämställdhetsmyndigheten 2021:14.

³⁹ Jämställdhetsmyndigheten Myndigheternas uppdrag att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/myndigheternas-uppdrag-att-forebygga-och-bekampa-mans-vald-mot-kvinnor/>).

prioriteringar och systematiska satsningar.⁴⁰ I likhet med Statskontoret⁴¹ gör vi bedömningen att det är en fördel att myndigheterna som har i uppdrag att bidra i strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor⁴² inkluderar detta som en del i arbetet med jämställdhetsintegrering. Det stärker kopplingen till myndigheternas ordinarie processer vilket bör kunna bidra till att stärka möjligheterna att nå resultat.

Fem myndigheter har nått effekter

Fem av myndigheterna i urvalet beskriver resultat som vi bedömer har lett till effekter för myndighetens målgrupper.

- Arbetsförmedlingens arbete har lett till att andelen kvinnor ökat i beslut om nya matchningstjänster och i nya beslut om nystartsjobb.
- MSB kan visa att andelen kvinnor bland insatspersonal ökar.
- Polismyndighetens arbete enligt metoden riskreducerande insatser har lett till att färre kvinnor utsätts för våldsbrott.
- Migrationsverket har gjort ett rättsligt ställningstagande som ger kvinnor och flickor från Afghanistan rätt till flyktingstatus på grund av kön. De har också utvecklat sitt arbete så kvinnor och män i asylsökande familjer i större utsträckning än tidigare får var sitt bankkort.
- MUCF har tagit fram kunskapsunderlag med ett jämställdhetsperspektiv som används i andra aktörers verksamheter.

För att bidra till mer långgående effekter krävs att arbetet fortsatt bedrivs långsiktigt och systematiskt. Det är också viktigt att kontinuerligt följa upp resultat i arbetet. Migrationsverkets exempel om jämställd fördelning av bankkort till asylsökande är ett tydligt exempel på det. Genom uppföljning kunde de konstatera att rutinerna som skulle främja jämställdhet inte alltid följdes och utifrån det vidta åtgärder för att förbättra efterlevnaden.

⁴⁰ Jämställdhetsmyndigheten 2021:14.

⁴¹ Statskontoret 2021:3 Mäns våld mot kvinnor – en analys av myndigheternas arbete med den nationella strategin.

⁴² Regeringen Skr. 2016/17:10 Utdrag (kapitel 5, sid 109–155) ur Makt, mål och myndighet En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

JIM-MYNDIGHETERS FÖRUTSÄTTNINGAR ATT NÅ RESULTAT

I kapitlet redogör vi för samtliga JIM-myndigheternas förutsättningar att nå fortsatta resultat i arbetet med jämställdhetsintegrering. För de myndigheter som särskilt lyfts fram i årets delredovisning ges en fördjupad beskrivning.

Förutsättningar som vi tittat närmare på

I delredovisningen har vi valt att analysera förutsättningar som är av särskild vikt för att myndigheterna ska kunna bedriva ett aktivt arbete i detta skede av programmet. Analysen fokuserar också på de förutsättningar som identifierades som utvecklingsområden föregående år.⁴³

Förutsättningarna avser:

- Att myndigheterna omsätter sina inriktningar för jämställdhetsintegrering i den praktiska verksamheten samt i ordinarie styrsystem.
- Att det finns en efterfrågan av resultat av arbetet från alla delar i styrkedjan.
- Att myndigheterna utgår ifrån villkor och förutsättningar för olika grupper av kvinnor och män, för bättre träffsäkerhet och prioriteringar.
- Att myndigheter samverkar för att lösa jämställdhetsproblem.

Flertalet myndigheter omsätter sina inriktningar för jämställdhetsintegrering i praktiken

Myndigheterna befinner sig i ett skede i programperioden där de ska omsätta sina inriktningar och målsättningar för jämställdhetsintegrering i praktiken. I Jämställdhetsmyndighetens enkätundersökning har myndigheterna svarat på frågan i vilken grad de omsätter inriktningarna i praktiskt arbete.

Omsätter i praktiskt arbete:	Antal
I hög utsträckning	10
I ganska hög utsträckning	28
I ganska låg utsträckning	15
I låg utsträckning	1
Inte alls	0

Tabell 5. Antal myndigheter som omsatt sina inriktningar i hög grad, ganska hög grad, i ganska låg grad, i låg grad och inte alls.

⁴³ Jämställdhetsmyndigheten 2022:15.

Flertalet myndigheter omsätter inriktningen i praktiskt arbete i hög eller ganska hög grad. En tredjedel uppger att de omsätter inriktningen i ganska låg grad. En myndighet har svarat att de omsätter inriktningen i låg utsträckning.

För ett hållbart, långsiktigt och effektivt arbete är en hög grad av integrering i ordinarie styrsystem en framgångsfaktor. Utifrån enkätsvaren framkommer att myndigheterna omsätter inriktningarna i praktiskt arbete på olika sätt. Drygt hälften av myndigheterna beskriver hur inriktningens ambitioner omsätts med hög anknytning till ordinarie styr- och ledningssystem. Knappt hälften beskriver omsättandet utan att nämna ordinarie styr- och ledningssystem som en bärande del av implementeringen. Något som kan tyda på en lägre grad av implementering i ordinarie styrsystem vid dessa myndigheter.

Myndigheter i urvalet

Vid Kulturdepartementet har två av myndigheterna svarat att de omsatt inriktningarna i ganska hög utsträckning. Exempelvis MUCF som beskriver att de integrerat inriktningens fem problemområden i myndighetens strategiska plan. Två myndigheter har omsatt inriktningarna i lägre utsträckning. I jämförelse med samtliga myndigheter är omsättningen av inriktningarna i underkant. Anledningar som framkommer till att myndigheterna har omsatt i lägre grad är stort fokus på HR-frågor, brist på personella resurser och att ledningsfunktioner slutat.

Två av myndigheterna vid Justitiedepartementet uppger att de omsatt sina inriktningar i hög grad och fyra anger detta i ganska hög grad. Ett exempel är Migrationsverket som integrerat ett jämställdhetsperspektiv i verksamhetsplanering och uppföljning. Regioner, avdelningar och fristående funktioner har formulerat konkreta aktiviteter som bidrar till myndighetens gemensamma mål för arbetet.⁴⁴ Myndigheterna anger en grad av omsättning som är högre än genomsnittet. Att alla myndigheter vid departementet har omsatt inriktningarna i hög grad eller ganska hög grad skapar goda förutsättningar för ett aktivt arbete som leder till resultat.

De båda välfärdsmyndigheterna Arbetsförmedlingen och Skatteverket uppger att de har omsatt sina inriktningar i ganska hög utsträckning och båda myndigheterna gör det genom att integrera inriktningen i ordinarie struktur för styrning och ledning. Arbetsförmedlingen beskriver i sitt enkätsvar att de omsatt sin inriktning så här:

”Jämställdhetsmål finns i myndighetens VP [verksamhetsplanering] och i underliggande nivåer som handlar om en jämställd och jämlik fördelning av arbetsmarknadspolitiska stöd, främst de stöd som merparten av AF:s sakanslag används till. Målen är kvantifierade och följs upp månadsvis i en rapport som föredras och diskuteras på ledningsgrupper.”⁴⁵

⁴⁴ Migrationsverket 2023b.

⁴⁵ Jämställdhetsmyndighetens enkätundersökning 2022.

Resultat av arbetet behöver efterfrågas i hela styrkedjan

Resultat av arbetet efterfrågas i samma utsträckning som föregående år.⁴⁶ Vid myndigheternas departement och högsta ledning finns en hög efterfrågan av resultat. 48 av 54 myndigheter svarar att resultat efterfrågas från departement och 47 av 54 uppger att resultat efterfrågas av högsta ledningen. I likhet med föregående år sjunker efterfrågan av resultat för varje steg ned i styrkedjan. Fortsatt är det endast drygt hälften av myndigheterna som svarar att resultat efterfrågas från ledningar på avdelnings- och enhetsnivå.

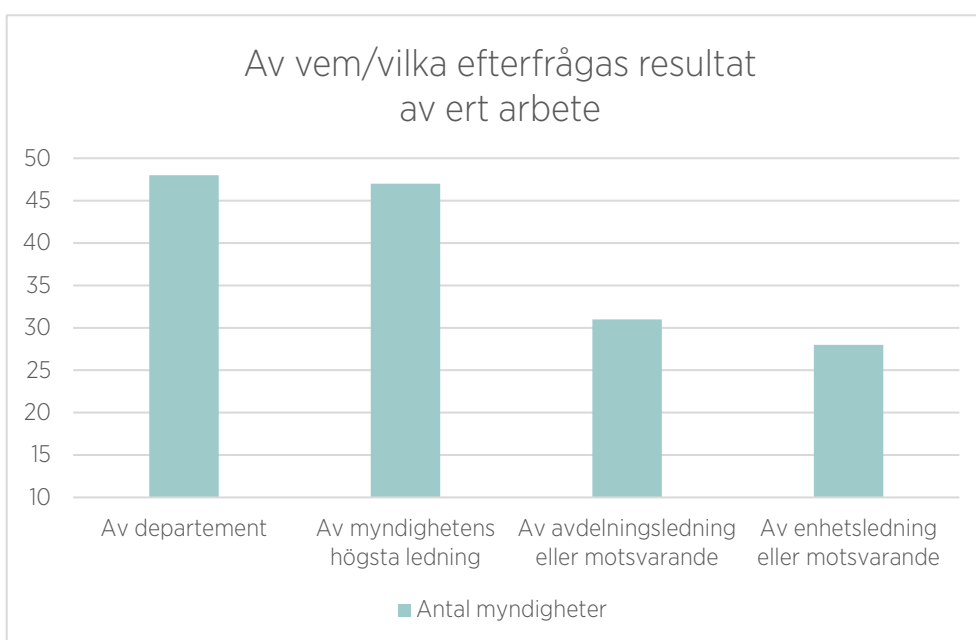

Diagram 1. Antal myndigheter som uppger att resultat efterfrågas i arbetet med jämställdhetsintegrering, av olika funktioner 2022

Sett till svaren i enkätundersökningen hänger resultat efterfrågan ihop med att uppnå resultat i arbetet. Bland de myndigheter som uppnått resultat uppfattar en högre andel att resultat efterfrågas. Det gäller alla led i styrkedjan och framför allt från avdelnings- och enhetsnivå på myndigheterna.

Att resultat efterfrågas i samma utsträckning kan förklaras av att det inte skett några större förändringar i myndighetsstyrningen av jämställdhetsintegrering mellan dessa år. Jämställdhetsmyndigheten kan dock notera att styrningen ändrats för flera JiM-myndigheter 2023, bland annat genom att skrivningar om JiM-uppdraget och åiterrapportering av uppdraget tagits bort från myndigheters regleringsbrev. Uppdrag och efterfrågan av resultat har visat sig vara viktigt för att myndigheterna ska nå och redovisa

⁴⁶ Jämställdhetsmyndigheten 2022:15.

resultat av sitt arbete.⁴⁷ Vi kommer fortsätta följa hur resultat efterfrågas och eventuella konsekvenser av förändrad styrning i kommande redovisningar av JiM-programmet.

Myndigheter i urvalet

När det gäller efterfrågan av resultat anger myndigheterna vid Kulturdepartementet detta i lägre grad än genomsnittet. Alla myndigheterna anger dock att resultat efterfrågas från departementet och myndighetens högsta ledning men efterfrågan följer inte med längre ned i organisationen. Endast Statens kulturråd uppger att resultat efterfrågas på avdelnings- och enhetsnivå eller motsvarande.

Hos myndigheterna på Justitiedepartementet finns en förhållandevis hög efterfrågan av resultat. Flertalet myndigheter anger att det finns en efterfrågan av resultat från departementet och myndighetsledning. De flesta uppfattar även att resultat efterfrågas på avdelnings- och enhetsnivå. Här ligger Justitiedepartementets myndigheter väl över snittet jämfört med samtliga myndigheter i satsningen.

Vid Arbetsförmedlingen efterfrågas resultat från samtliga nivåer. Skatteverket anger endast att resultat efterfrågas från myndighetens högsta ledning.

Myndigheternas arbete kan stärkas om fler gruppers villkor och förutsättningar beaktas

Att synliggöra villkor och förutsättningar för olika grupper av kvinnor, män, flickor och pojkar skapar ett mer träffsäkert arbete med jämställdhetsintegrering. Myndigheter som gör det uppger också att de når resultat i högre utsträckning. Lika många myndigheter som föregående år svarar att de arbetar med fler maktordningar utöver kön i sitt arbete i år (31 av 54 myndigheter). Utifrån det kvarstår detta som ett utvecklingsområde som fler myndigheter behöver arbeta med.⁴⁸

Vid en genomgång av vilka perspektiv som myndigheter integrerar i sitt arbete anger ett flertal att de arbetar med samtliga diskrimineringsgrunder. Ett perspektiv som särskilt lyfts fram är funktionsnedsättning. Det kan antas ha att göra med att flera JiM-myndigheter har i uppdrag att bidra i Regeringens strategi för funktionshinderpolitiken där det framgår att jämställdhetsperspektivet ska beaktas.⁴⁹

Flera JiM-myndigheter efterfrågar stöd med att inkludera fler indelningar än kön i arbetet. Det finns också en efterfrågan av stöd för att samordna arbetet med närliggande uppdrag. Behoven hos myndigheterna har tagits som utgångspunkt i urval av myndigheter till JiM+. Där pågår ett arbete med att byta erfarenheter och utveckla kunskap om hur närliggande uppdrag, så som jämställdhetsintegrering, hbqi-strategiskt uppdrag och uppdrag inom funktionshinderområdet kan hanteras. Ett arbete görs också

⁴⁷ Statskontoret 2019:14 Utvärdering av regeringens utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i myndigheter. Slutrapport.

⁴⁸ Samma slutsats dras i Jämställdhetsmyndigheten 2022:15.

⁴⁹ Socialdepartementet S2019/02213, S2021/06595 Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderpolitiken under 2021–2031.

med att utveckla verktyg för intersektionella analyser.⁵⁰ Genom att sprida erfarenheter och kunskap från JiM+ till fler myndigheter kan det förväntas att förutsättningarna att bedriva ett jämställdhetsintegreringsarbete som ser till skilda villkor och förutsättningar hos olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar, kommer att förbättras.

Myndigheter i urvalet

Vid Kulturdepartementet är det en stor spridning i hur myndigheterna inkluderar fler perspektiv än kön i sitt jämställdhetsarbete. Myndigheterna har svarat alltifrån i hög grad till i låg grad. Sametinget har svarat i hög grad och anger att de fokuserar på att inkludera etnisk tillhörighet. MUCF uppger att de inkluderar ålder, social bakgrund, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning och etnisk tillhörighet i sitt arbete med jämställdhetsintegrering. De har också tagit fram en samlad plan för närliggande uppdrag:

”Under hösten har myndigheten tagit fram en ny, samlad plan för jämställdhetsintegrering, hbtqi-området och funktionshinderområdet 2023–2025. I den plan som MUCF tagit fram ... 2023–2025 är de olika perspektiven integrerade och myndigheten har identifierat viktiga beröringspunkter i målen för dessa områden.”⁵¹

De flesta myndigheterna vid Justitiedepartementet uppger att de beaktar andra maktordningar i ganska hög grad. En myndighet svarar i hög grad och två i lägre grad. Svaren är i linje med den samlade bilden för myndigheter totalt. Den tydliga kopplingen mellan funktionshinder och jämställdhet som i görs i funktionshinderstrategin⁵² bidrar till ökad förståelse och samordning av perspektiven. Det framgår av exempelvis Brottsoffermyndighetens och Polismyndighetens årsredovisningar:

”Brottsoffermyndigheten har i uppdrag att följa upp funktionshinderspolicen under åren 2021–2031, utifrån det nationella målet för funktionshinderspolicen. ... Den arbetsgrupp som myndigheten har tillsatt med representanter från olika enheter har påbörjat arbetet med att utifrån nulägesanalysen ta fram förslag på aktiviteter. Gruppen samverkar även med andra grupper på myndigheten för att säkerställa att barnrätts- och jämställdhetsperspektiven beaktas, och för att generera synergieffekter mellan de olika uppdragen.”⁵³

⁵⁰ Jämställdhetsmyndigheten 2023:6.

⁵¹ Jämställdhetsmyndighetens enkätundersökning 2022.

⁵² Socialdepartementet S2019/02213, S2021/06595 1.

⁵³ Brottsoffermyndigheten 2023.

”I strategin för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken framgår att myndighetens åtgärder även ska leda till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet tillgodoses. Som ett första steg i det har Polismyndigheten deltagit i ett tematiskt nätverksmöte i syfte att öka kunskapen om samband mellan jämlikhet och jämställdhet och för att i förlängningen få ett mer intersektionellt perspektiv på tillgänglighet och delaktighet.”⁵⁴

Arbetsförmedlingen anger att de beaktar andra indelningar i ganska hög utsträckning och nämner funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet och i viss grad även ålder kopplat till deras uppdrag att verka för ungas etablering på arbetsmarknaden. Även Skatteverket beaktar andra perspektiv, men uppger att de sker i ganska låg utsträckning.

Behov av ökad samverkan för att lösa jämställdhetsproblem i samhället

Samverkan mellan myndigheter och andra aktörer kring komplexa samhällsproblem har identifierats som centralt för att nå större effekt i arbetet med jämställdhet i staten.⁵⁵

Bland myndigheterna är det 50 av 54 som svarar att de samverkar med andra i arbetet med jämställdhetsintegrering. Det är något fler än föregående år. Det är dock få myndigheter som anger att de samverkar för att lösa jämställdhetsproblem i samhället. Samverkan är i stället fokuserad till erfarenhets- och informationsutbyten om jämställdhetsintegrering som strategi och process.

Vid tio av myndigheterna kan vi se skrivningar om samverkan med koppling till jämställdhetsproblem inom delmålen ekonomisk jämställdhet och att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Några myndigheter samverkar inom regeringsuppdraget ökad upptäckt av våld⁵⁶ och några i uppdraget om utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden.⁵⁷ Andra exempel som myndigheter uppger är genusbaserad utsatthet i akademien och ekonomiskt våld. Svaren tyder på att samverkan för att lösa jämställdhetsproblem prioriteras när myndigheterna ges särskilda uppdrag om samverkan. För att samverkan också ska omfatta fler jämställdhetsproblem ser vi att det kan finnas behov av riktade samverkansuppdrag.⁵⁸

Myndigheter i urvalet

Tre av fyra myndigheter vid Kulturdepartementet uppger i vår enkätundersökning att de samverkar med andra myndigheter eller aktörer. Riksantikvarieämbetet samverkar kopplat till uppdrag inom funktionshinderstrategin.⁵⁹ Riksantikvarieämbetet och även

⁵⁴ Polismyndigheten 2023.

⁵⁵ Se exempelvis; Jämställdhetsmyndigheten 2019:10 Jämställdhetsintegrering i utveckling, Jämställdhetsmyndigheten 2022:13 Stärkta möjligheter genom samverkan.

⁵⁶ Arbetsmarknadsdepartementet A2022/00842.

⁵⁷ Arbetsmarknadsdepartementet A2022/00809.

⁵⁸ Se även Statskontoret 2022 Regeringens styrning i tvärssektoriella frågor, som konstaterar att det kan finnas behov av förtydliganden inom styrningen för att samverkan ska prioriteras.

⁵⁹ Socialdepartementet S2019/02213 S2021/06595.

Sametinget lyfter samverkan på regional nivå, med länsstyrelserna och jämställdhetsdelegationen i Norrbotten. I likhet med den sammantagna bilden av myndigheternas samverkan så sker samverkan framför allt i form av erfarenhetsutbyten om själva arbetet med jämställdhetsintegrering. Ingen av myndigheterna skriver fram samverkan som är inriktad på att lösa gemensamma jämställdhetsproblem.

Justitiedepartementets myndigheter uppger att de samverkar med andra myndigheter och aktörer. Omfattningen av samverkan varierar. Några myndigheter har utifrån sina uppdrag breda samverkansytor på såväl nationell, regional och kommunal nivå. Hälften av myndigheterna nämner samverkan på regional nivå med länsstyrelsen. Tre myndigheter nämner även den kommunala nivån, antingen direkt med kommunala verksamheter som skola och socialtjänst, eller via SKR. Samverkan sker ofta i form av erfarenhets- och informationsutbyten. Samverkan om jämställdhetsproblem är ofta knuten till särskilda uppdrag. Exempel på det är att Migrationsverket samverkar inom uppdraget att verka för utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden samt i uppdraget om att upptäcka våldsutsatthet. Ett annat exempel är MSB som samverkar för att ta fram en ny nationell handlingsplan för området kvinnor, fred och säkerhet under ledning av Utrikesdepartementet.

Att samverkan kring jämställdhetsproblem sker kopplat till uppdrag visar också Skatteverket och Arbetsförmedlingen på. Skatteverket samverkar med Jämställdhetsmyndigheten för att stärka skyddet för personer med skyddade personuppgifter.⁶⁰ Arbetsförmedlingen uppger att de samverkar i uppdraget om ökad upptäckt av våld och i uppdraget om utrikes födda kvinnors arbetsmarknadsetablering.

Problemformuleringar - grund för ökad samverkan

I likhet med föregående års delredovisning⁶¹ bedömer vi att en systematisk samverkan behöver utvecklas för att i större utsträckning bidra till att gemensamt lösa jämställdhetsproblem i samhället. En analys av myndigheternas inriktningar och svar på vår enkätundersökning visar på problemområden som kan lösas bättre genom samverkan mellan olika aktörer.

Av myndigheternas inriktningar framkommer att 15 skrivit fram problemformuleringar inom delmålet mäns våld mot kvinnor. 19 myndigheter uppger att de arbetat med delmålet under 2022. Här återfinns myndigheter som bedriver kärnverksamhet inom flera olika områden, utbildning, rättskedjan, välfärd, försvar och beredskap och finansiella frågor. Det visar på att mäns våld mot kvinnor tar sig uttryck inom många olika samhällsområden och det krävs bred samverkan för att lösa problemen. Jämställdhetsmyndigheten startar under 2023 upp ett nationellt och regionalt myndighetsnätverk kopplat till delmålet: Myndighetssamordning för genomförandet av nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för samordning i genomförandet av delmål 6 och nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Vi ser också möjligheter att myndighetsnätverket kan bidra till att identifiera behov och utveckla samverkan med

⁶⁰ Jämställdhetsmyndigheten 2022:10 Skyddade personuppgifter – oskyddade personer.

⁶¹ Jämställdhetsmyndigheten 2022:15.

fokus på att lösa gemensamma utmaningar för att stärka arbetet mot mäns våld mot kvinnor.

Vid en analys av myndigheters inriktningar framkommer att flera myndigheter ska arbeta med jämställdhetsproblem kopplat till könssegregerad utbildning och arbetsmarknad. Det framkommer även i vår enkätundersökning där 15 myndigheter beskriver att de arbetat med jämställdhetsproblem inom dessa områden under 2022. Könssegregerad utbildning och arbetsmarknad leder bland annat till mindre ekonomisk självständighet och bidrar till en svagare ekonomisk och social position i samhället för gruppen kvinnor i jämförelse med gruppen män. Samtidigt försämras förutsättningarna för kompetensförsörjning inom bristyrken som har en underrepresentation av antingen kvinnor eller män. I rapporten Val efter eget kön konstaterar Jämställdhetsmyndigheten att samverkan mellan olika aktörer på såväl arbetsmarknaden som inom utbildningssystemet behövs för att påverka samhällsutvecklingen på området.⁶² Det framkommer också i delredovisning av uppdraget Jämställdhetsintegrering i högskolor och universitet.⁶³ Vår bedömning är att det finns goda förutsättningar och behov av att utveckla samverkan som knyter ihop utbildningssektorn och aktörer på arbetsmarknaden. En sådan samverkan skulle gynnas av ett särskilt uppdrag.⁶⁴

⁶² Jämställdhetsmyndigheten 2022:4 Val efter eget kön - En kunskapssammanställning om könsskillnader i utbildningsval.

⁶³ Jämställdhetsmyndigheten 2023:9.

⁶⁴ Samma slutsats dras i Jämställdhetsmyndigheten 2023:11 Så skall fler välja jobb i välfärden - Förslag för att motverka könsbundna studie- och yrkesval

SLUTSATSER

Utifrån uppföljning av JiM-myndigheters resultat och förutsättningar i arbetet med jämställdhetsintegrering drar Jämställdhetsmyndigheten följande slutsatser.

Myndigheters resultat

- JiM-uppdraget bidrar till att myndigheterna prioriterar arbetet och att flertalet når resultat. Vi ser också en utveckling mot ett mer målinriktat arbete, där samtliga myndigheter i år anger att de bidragit till ett eller flera av de jämställdhetspolitiska delmålen.
- Fem av 14 myndigheter i årets urval kan visa på resultat som lett till effekter för verksamhetens målgrupp, som i förlängningen kan antas bidra till de jämställdhetspolitiska målen.
- 13 av 14 myndigheter i årets urval kan visa på resultat i form av prestationer såsom framtagna kunskapsunderlag, metodstöd samt förändrade rutiner och arbetssätt. I jämförelse med föregående år skriver myndigheterna fram fler prestationer som har koppling till myndigheternas kärnverksamhet, och som vi därmed bedömer som mer ändamålsenliga. Prestationerna kan på sikt antas leda till effekter för myndigheternas målgrupper och effekter på samhällsnivå. Flest prestationer kan ses inom delmål 6, att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Att flera myndigheters kärnverksamhet har bäring på delmålet är en förklaring till det. Flera myndigheterna har också haft särskilda uppdrag inom den nationella strategin att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, vilket påverkat deras prioriteringar i arbetet med jämställdhetsintegrering.

Myndigheters förutsättningar att nå fortsatta resultat

- Flertalet JiM-myndigheter har goda förutsättningar att arbeta med jämställdhetsintegrering. Förutsättningarna skiljer sig dock åt mellan myndigheter och mellan departement. I likhet med föregående år ser vi en bred rörelse där myndigheterna stärkt sina förutsättningar att planera och organisera sitt arbete. I år kan vi också se att flera myndigheter i urvalet tar kliv framåt i uppföljning och analys av resultat.
- Jämställdhetsmyndighetens stöd bidrar till att förbättra myndigheternas förutsättningar i arbetet med jämställdhetsintegrering. Exempelvis har stödet kunnat stärka myndigheternas förutsättningar att följa sina resultat, genom kunskapsutveckling och kunskapspridning i samverkan med ESV. Utmaningar kvarstår dock när det gäller att redogöra för effekter av arbetet, bland annat för myndigheter som har andra aktörer som målgrupp. Att stödja myndigheter i att följa upp och redogöra för effekter är ett fortsatt utvecklingsområde.

- Det är angeläget att behålla och utveckla samverkan mellan Jämställdhetsmyndigheten och DO, ESV, SCB och länsstyrelserna. Att stödet utvecklas och erbjuds i samverkan mellan myndigheter ger ett mervärde för JiM-myndigheterna och är också gynnsamt för kunskapsutvecklingen på flera områden.
- Delredovisningen visar att de flesta myndigheter anger att resultat efterfrågas från departement och högsta ledning. Samtidigt finns det myndigheter som inte uppger att resultat efterfrågas från dessa nivåer. Från avdelnings- och enhetsledningar finns efterfrågan vid hälften av myndigheterna. Det tyder på att arbetet inte alltid får genomslag i hela verksamheten. Resultatefterfrågan behöver upprätthållas på en hög nivå från uppdragsgivare och myndighetsledning. Från ledningar på avdelningar och enheter behöver resultat efterfrågas i en högre utsträckning. Ett fortsatt utvecklingsarbete krävs för att resultat ska efterfrågas i hela styrkedjan. Efterfrågan av resultat anger ambitionsnivån för myndigheterna och behöver spegla förväntningarna på att arbetet ska leda till effekter för myndigheternas målgrupper och i samhället.
- Flertalet myndigheter anger att de omsätter inriktningen i praktiskt arbete i hög eller ganska hög grad. En förhållandevis stor grupp omsätter dock inriktningen i lägre grad. Jämställdhetsmyndigheten bedömer att en utvecklad och fortsatt efterfrågan av resultat, i kombination med internt och externt stöd, behövs för att fler myndigheter ska lyckas omsätta sina inriktningar i praktisk handling på ett sätt som kan leda till långsiktigt hållbara resultat och effekter i samhället.
- Antalet myndigheter som inkluderar fler perspektiv än kön i sitt arbete är relativt konstant jämfört med föregående år. Det är därför fortsatt ett utvecklingsområde för myndigheterna och för stödet. Kunskap och metoder på temat har under året utvecklas och spridits i samverkan med SCB, DO och myndigheter i erfarenhetsutbytet JiM+. Den kunskap som utvecklats behöver nu fortsätta att spridas till fler myndigheter.
- Bland urvalsmyndigheterna är det fler myndigheter än tidigare som kopplar samman arbetet med jämställdhetsintegrering med andra närliggande uppdrag. Det gäller exempelvis uppdrag i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och strategin för systematisk uppföljning av funktionshinderpolitiken. Att myndigheterna arbetar samordnat med närliggande uppdrag leder till att synergier tas till vara. Det bidrar till ett förstärkt och mer träffsäkert arbete.
- Ökad samverkan mellan myndigheter och andra aktörer behövs för att arbetet med jämställdhetsintegrering ska få större effekt kopplat till komplexa samhällsutmaningar som enskilda myndigheter inte kan lösa själva. Utifrån de jämställdhetsproblem som skrivs fram i myndigheternas inriktningar finns möjligheter att utveckla samverkan. Fler förutsättningar behöver dock vara på plats för att samverkan ska prioriteras och genomföras. Den samverkan som

idag sker med utgångspunkt i konkreta problem är ofta uppdragsstyrd, vilket tyder på att riktade regeringsuppdrag bidrar till att myndigheterna prioriterar sådan samverkan. Här bidrar uppdragsgivningen med tydlighet kring vad samverkan ska leda till, med vem myndigheterna ska samverka och vilka roller och ansvar olika aktörer har kopplat till problemet. Flera myndigheter arbetar med jämställdhetsproblem kopplat till könssegregerad utbildning och arbetsmarknad. Samverkan inom området skulle gynnas av ett särskilt uppdrag. Att utveckla former för samverkan är också prioriterat i stödet.

ENGLISH SUMMARY

The Swedish Gender Equality Agency has been assigned to provide support to the 54 agencies included in the government's development programme, Gender mainstreaming in government agencies (JiM) 2020-2025. In 2022, we have worked to implement and develop existing support measures to help the agencies improve their capacity for planning, analysis, organisation and follow up of their gender mainstreaming work. We have worked with providing contact persons for the agencies in order to give operational support with a focus on translating their gender mainstreaming commitment into practical measures. We have also used an approach based on in-depth experience exchange and collaboration, the JiM+ concept. We have also provided networking meetings, produced support materials and offered training in gender mainstreaming and gender budgeting. All JiM agencies have participated in support efforts. Almost all of the agencies report that our support has improved the conditions for their gender mainstreaming work, although to varying degrees. This year, we have noted that several agencies have made progress in their efforts to follow up on the results of their gender mainstreaming work. Our joint knowledge development and knowledge dissemination effort with the Swedish National Financial Management Authority has contributed to this progress. However, additional development work is needed to enable the agencies to report the results of their gender mainstreaming work with a focus on effects, to a greater extent.

Our cooperation with agencies assigned to contribute to the support measures has continued and intensified during the year. We have worked with the Swedish National Financial Management Authority to offer courses in gender budgeting. We have also collaborated with Statistics Sweden to plan and implement a networking meeting within JiM+, which was themed on gender equality analysis. Together with the Equality Ombudsman (DO), we have initiated work to develop a knowledge base on how gender mainstreaming relates to the requirements for active measures in the Discrimination Act. We have developed our collaboration with the county administrative boards by strengthening the connection between the Swedish Gender Equality Agency's national support efforts and the support the county administrative board's provide to JiM agencies at the local and regional level. We assess that added value is created for the JiM authorities when support is developed and offered in an inter-agency collaboration. We therefore believe that it is important to maintain and develop our collaboration with the Equality Ombudsman (DO), the Swedish National Financial Management Authority, Statistics Sweden and the county administrative boards.

In order to gain insight into the gender mainstreaming work conducted by JiM agencies and the results of these efforts, we have conducted a survey and received responses from all JiM agencies. We have examined the guidelines agencies have been tasked with developing for their gender mainstreaming work and reviewed the agencies'

annual reports for 2022. These results have been analysed on an overall level for all agencies and an in-depth analysis has been performed for a sample of 14 agencies included in the report.

The JiM assignment has contributed to the prioritisation of gender mainstreaming work in the included agencies and to ensuring that the vast majority have achieved results. As in the previous year, a high proportion of agencies (43 out of 54 JiM agencies) report that their gender mainstreaming work has produced results in 2022. This year, we have observed a shift towards more goal-oriented efforts, where all agencies report that they have worked to contribute to one or more of the gender equality policy sub-goals. As in previous years, the sub-goals power and influence, and economic gender equality, have been emphasized.

Of the 14 agencies in the sample, 13 report that they have achieved results in their gender mainstreaming work in 2022. The results mainly include the further development of methodological support tools and routines, an expanded knowledge base and new working methods to promote gender equality. One example is the Swedish National Council for Crime Prevention, which has worked in collaboration with the Swedish Gender Equality Agency and the National Board of Health and Welfare to produce methodological support tools to determine how a general survey of crime in an area can include a profile of violence in close relationships and the current conditions for preventing violence. Another example is the Swedish Arts Council, which introduced measures to prevent decision-making bias linked to gender in the grant process. These measures include the introduction of guidelines for the recruitment of members in the reference groups, as well as the introduction of new working methods where members continuously reflect on gender equality issues. The fact that the majority of JiM agencies in the sample report that their gender mainstreaming work has led to discernible achievements should, over the long term, have an impact on the agencies' target groups and society as a whole.

Five of the agencies in the sample report results that we assess have led to effects for their target groups. At the Swedish Public Employment Service, the proportion of women involved in decisions about new job matching services and new start jobs has increased. The Swedish Civil Contingencies Agency (MSB) reports that the proportion of women among emergency personnel is increasing. As a result of the Swedish Police Authority's work to apply the proactive Risk Reduction Intervention, fewer women have been exposed to violent crimes. The Swedish Migration Agency has adopted a legal position that gives women and girls from Afghanistan the right to refugee status on the basis of gender. They have also adapted their approach so that women and men in asylum-seeking families can each get their own bank card to a greater extent than in previous years. The Swedish Agency for Youth and Civil Society (MUCF) has developed a knowledge base where they now analyse differences in living conditions based on gender. This knowledge base is also used by other actors in their operations.

The majority of JiM agencies have good conditions for the implementation of gender mainstreaming work. However, conditions differ between agencies and between ministries. Our assessment is that the conditions for gender equality can be further strengthened if more agencies translate their commitment to gender equality into practical measures to a greater extent and apply this in their established management systems. Ministries and senior management are largely calling for results from gender

equality work. However, at the department and unit management level, results are demanded to a lesser extent. This indicates that gender equality work does not always permeate an entire operation. The call for results must be maintained at a high level from ministries and the management level at authorities, and must be demanded to a greater extent from management in departments and units. Continued work is needed to ensure that meaningful results are demanded throughout the entire chain of command. The call for results specifies the level of ambition to the agencies and should reflect the expectation that gender equality work will have an impact for the agencies' target groups and society at large.

In order to increase the impact of this work at the societal level, inter-agency cooperation needs to occur to a greater extent, and this needs to include other societal actors in a shared effort to solve common gender equality problems. Based on the agencies' commitment to gender equality and the survey responses, we believe that there are favourable conditions for increasing this kind of collaboration within the sub-goal "Men's violence against women must stop" and with gender-segregation in education and in the labour market.

REFERENSER

Arbetsförmedlingen 2023a *Arbetsförmedlingens årsredovisning 2022*

Arbetsförmedlingen 2023b *Myndighetsgemensam plan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden - Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Länsstyrelsen Västernorrland, Migrationsverket, Socialstyrelsen*

Arbetsmarknadsdepartementet Regeringsbeslut A2020/02041 *Uppdrag om att stödja arbetet med jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter*

Arbetsmarknadsdepartementet Regeringsbeslut A2022/00809 *Uppdrag att i samverkan ta fram en myndighetsgemensam plan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden*

Arbetsmarknadsdepartementet Regeringsbeslut A2022/00842 *Uppdrag om ökad upptäckt av våld med mera 2022–2024.*

Brottsförmyndigheten 2023 *Årsredovisning 2022*

Brottsförebyggande rådet 2023 *Årsredovisning 2022*

Brottsförebyggande rådet 2022 *Metodstöd för kartläggning av tre våldstyper - våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål*

Ekonomistyrningsverket 2016:31 *Vägledning Verksamhetslogik*

Ekonomistyrningsverket, *ESV forum Verksamhetslogik*
(forum.esv.se/styrning/resultatstyrning/resultatredovisning/verksamhetslogik) Hämtad 2023-03-12

Ekonomistyrningsverket, *ESV Forum Resultat är prestationer, utfall och effekter*
(<https://forum.esv.se/styrning/resultatstyrning/resultat/>) Hämtad 2023-03-12.

Jämställdhetsmyndigheten 2019:1 *Jämställdhetsintegrering i myndigheter*

Jämställdhetsmyndigheten 2019:10 *Jämställdhetsintegrering i utveckling*

Jämställdhetsmyndigheten 2020 *Vägledning – Stöd för att planera, organisera och följa upp arbetet med jämställdhetsintegrering*

Jämställdhetsmyndigheten 2020:5 *Styrning ger resultat – Jämställdhetspolitiska åtgärder 2019*

Jämställdhetsmyndigheten 2021:14 *Håll i, håll ut, växla upp*

Jämställdhetsmyndigheten 2022:4 *Val efter eget kön - En kunskapsammansättning om könsskillnader i utbildningsval*

Jämställdhetsmyndigheten 2022:10 *Skyddade personuppgifter – oskyddade personer - Delredovisning av uppdraget att höja kunskapen om våldsutsatta personer som lever med skyddade personuppgifter med fokus på kvinnor och barn*

Jämställdhetsmyndigheten 2022:13 *Stärkta möjligheter genom samverkan - Insatser för att underlätta utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden*

Jämställdhetsmyndigheten 2022:15 *Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM)2022*

Jämställdhetsmyndigheten 2022:16 *Bättre styrning för bättre resultat.*

Jämställdhetsmyndigheten 2023:6 *JiM+ 2022–2023 - Redovisning av uppdrag att fortsatt utveckla och genomföra erfarenhetsutbyte om jämställdhetsintegrering*

Jämställdhetsmyndigheten 2023:9 *Med siktet inställt på 2025 - Jämställdhetsintegrering i högskolor och universitet*

Jämställdhetsmyndigheten 2023:10 (väntat publiceringsdatum 22 april) *Steg framåt och nya utmaningar – Resultatrapporten 2023*

Jämställdhetsmyndigheten 2023:11 (väntat publiceringsdatum 28 april 2023) *Så skall fler välja jobb i välfärden - Förslag för att motverka könsbundna studie- och yrkesval*

Jämställdhetsmyndigheten *Fördjupat stöd i JiM+* (<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/om-jamstalldhetsmyndigheten/stod-och-samordning/fordjupat-stod-i-jim/>) Hämtat: 2023-03-12

Jämställdhetsmyndigheten *Myndigheternas uppdrag att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor* (<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/myndigheternas-uppdrag-att-forebygga-och-bekampa-mans-vald-mot-kvinnor/>) Hämtad 2023-03-05

Kriminalvården 2023 *Årsredovisning 2022*.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap 2023 *Årsredovisning 2022*

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap *Resiliensbyggande insatser* (<https://www.msb.se/sv/amnesomraden/msbs-arbete-vid-olyckor-kriser-och-krig/internationella-insatser/resiliensbyggande-insatser/>) Hämtat 2023-03-16

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2023 *Årsredovisning 2022*

Migrationsverket 2023a *Migrationsverkets Årsredovisning 2022*

Migrationsverket 2023b Diarienummer 1.2.2.1-2023-1578 *Redovisning av uppdrag enligt regleringsbrevet för år 2022*

Polismyndigheten 2023 *Polismyndighetens årsredovisning 2022*

Polismyndigheten 2015, *Kunskapsbaserat arbete med medborgarlöften i samverkan*.

Regeringen Skr. 2016/17:10 Utdrag (kapitel 5, sid 109–155) ur *Makt, mål och myndighet En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor*

Regeringskansliet *Jämställdhetsintegrering* (www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstalldhetsintegrering) Hämtad 2023-03-29

Riksantikvarieämbetet 2023 *Riksantikvarieämbetets årsredovisning 2022*

SFS 2008:567 *Diskrimineringslag*

SFS 2017:628 *Förordning om statsbidrag till kulturarvsarbete*

Skatteverket 2023 *Skatteverkets årsredovisning 2022*

Socialdepartementet S2019/02213, S2021/06595 *Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021–2031*

Statskontoret 2019:14 *Utvärdering av regeringens utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i myndigheter. Slutrapport*.

Statskontoret 2021:3 *Mäns våld mot kvinnor – en analys av myndigheternas arbete med den nationella strategin*

Statskontoret 2022 *Regeringens styrning i tvärssektoriella frågor - en studie om erfarenheter och utvecklingsmöjligheter*.

Statens kulturråd 2023 *Kulturrådets årsredovisning 2022*

Sveriges Domstolar 2023 *Årsredovisning 2022*

Åklagarmyndigheten 2023 *Åklagarmyndighetens Årsredovisning 2022*

Jämställdhetsmyndigheten | Box 73, 42422 Angered | Besöksadress: Angereds torg 9
031-3929000 | info@jamstalldhetsmyndigheten.se | www.jamstalldhetsmyndigheten.se